

ת"פ 29115/09/18 - מדינת ישראל נגד אברהם מתנה

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 29115-09-18 מדינת ישראל נ' מתנה
לפני כבוד השופטת שלומית בן יצחק

המאשימה: מדינת ישראל

נגד
הנאשם: אברהם מתנה

הכרעת דין

הנאשם, דר-רחוב במועד הרלבנטי, הואשם בהסגת גבול פלילית לחצר בית כנסת בעיר בני ברק, ובאיומים על המתלון, גבאי בית כנסת זה; ברקע הדברים - סירובו של האחרון לאפשר לנאשם ללון במתחם בית הכנסת.

רקע והשתלשלות ההליכים

1. **כתב האישום** הוגש ביום 17.9.2018. על-פי הנטען בגדרו: ביום 13.4.2018, לאחר שהמתלון סרב לבקשת הנאשם ליטול מזון שנמצא במקרר בית הכנסת, איים עליו הנאשם באומרו תזהר ממני, אתה תאכל אותה... שקרן אני אזמבר אותך אתה לא יודע איזה זימבורים (להלן: האירוע הראשון); ביום 15.4.2018 איים הנאשם על המתלון בכך שהשאיר על שולחנו פתק בו נכתב: הכנתי לך הפתעה התעסקת עם נחש (להלן, בהתאמה: הפתק; האירוע השני); ביום 16.4.2018 הסיג הנאשם גבול לחצר בית הכנסת בכך שנכנס לחצר ללא הסכמת הבעלים ולן במקום. בגין עובדות אלו הואשם הנאשם בעבירת איומים ובעבירת הסגת גבול, ובהתאמה: עבירות לפי סעיפים 192 ו-447(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: החוק).

2. ביום 25.6.2020 ההליכים, שהותלו קודם לכן בשל אי-התייצבות הנאשם לדיונים בעניינו, חודשו, וביום 11.2.2021 נמסרה **תשובת הנאשם לכתב האישום**. הנאשם, באמצעות באת-כוחו, אישר כי אמר את הדברים המיוחסים לו וכי כתב את הפתק, אך לטענתו פעל מתוך מצוקה, לאחר שהמתלון סירב לבקשתו לקבלת מזון. הנאשם אף אישר כי לן בחצר בית הכנסת במועד הרלבנטי, אולם טען שמדובר במקום ציבורי.

3. התיק נקבע **לשמיעת ראיות הצדדים**. ביום 22.6.2021 העיד המתלון, וביום 6.10.2021 העיד עד נוסף מטעם המאשימה, שוטר קהילתי בבני-ברק, שערך דוחות פעולה ועיכב את הנאשם ונסתיימה פרשת התביעה. ביום זה העיד אף הנאשם; לא הובאו עדים נוספים במסגרת פרשת ההגנה. **סיכומי הצדדים** נשמעו ביום 11.11.2021, זאת

לאחר שהנאשם לא התייצב למועד קודם שנקבע לשמיעתם. יוער, כי גם למועד שנקבע לשימוע הכרעת הדין, 29.12.2021, לא התייצב הנאשם וכנגדו הוצא צו הבאה, ממנו יוכל להשתחרר לאחר חתימה על ערבות עצמית בלבד. ביום 6.1.2022 הובא הנאשם לאולמי על ידי המשטרה, מועד השמעת הכרעת הדין נמסר לו והוא התחייב להתייצב אליו.

4. במהלך המשפט, הוגשו מספר **מוציגים** על-ידי שני הצדדים. מטעם התביעה הוגשו הודעת הנאשם מיום 16.4.2018 (ת/1); הפתק (ת/2); הסכם בין עיריית בני ברק לבית הכנסת (ת/3); תמונות בית הכנסת וחצרו (ת/4) ו-4א); תקליטור המתעד שיחת המתלון למשטרה במהלך האירוע הראשון (ת/5), הודעות המתלון מהימים 15.4.2018 ו-10.7.2018 (ת/6 ו-ת/7); דו"ח עיכוב מיום 16.4.2018 (ת/8) ודו"חות פעולה מהימים 15.4.2018 ו-16.4.2018 (ת/9 ו-ת/10). מטעם ההגנה הוגש מסמך שכותרתו "סדר יום לוועדת משנה" מיום 12.1.2005 (נ/1).

דין והכרעה

5. **אשמת הנאשם הוכחה, מעבר לכל ספק סביר, וזאת בנוגע לעבירת האיומים. הנאשם מזוכה, מחמת הספק, מעבירת הסגת הגבול.** הנאשם אינו חוסה תחת סייג זוטי הדברים הקבוע בסעיף 34ג לחוק ואף בקשתו, שנטענה ללא פירוט ממשי, להורות על ביטול כתב האישום בשל חלות הוראות סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982, טענת הגנה מן הצדק, נדחית.

יריעת המחלוקת

6. אין מחלוקת כי המלל, בכתב ובעל-פה, אכן נאמר או נכתב על ידי הנאשם והופנה למתלון. הנאשם אף אישר כי שהה בחצר בית הכנסת במועד היחיד בו יוחסה לו עבירת הסגת הגבול, יום לאחר האירוע השני. טענת הנאשם היא כי המלל האמור אינו עולה כדי איומים כהגדרתם בחוק, וכי לא עלה בידי המאשימה להראות כי שהותו בחצר בית הכנסת עולה כדי עבירת הסגת הגבול.

התרשמות מהנאשם והמתלון - מבט-על

7. אף כי יריעת המחלוקת מוסכמת בעיקרה, נוכח טענות ההגנה אליהן אדרש בהמשך, שהתמקדו במצבו של הנאשם בעת הרלבנטית וביחס המתלון אליו, קיימת חשיבות לנסיבות בהן הושמעו הדברים מפיו ונכתב הפתק. זאת, הן בנוגע ליסודות עבירת האיומים, הן לגבי טענות ההגנה אשר לחלות הסייג בדברי זוטי הדברים וההגנה מן הצדק.

8. אני מקבלת את גרסת המתלון, ששימש אז, כמו גם בזמן מתן עדותו, כיושב ראש עמותת בית הכנסת, בנוגע לאופן השתלשלות הדברים והתנהגות הצדדים במהלך האירועים; עיון בגרסאות הנאשם מעלה כי, הלכה למעשה, בנוגע לרוב הנקודות הרלבנטיות, לא חלק על דברי המתלון, גם בקשר להתנהלותו הוא עצמו. המתלון דייק בדבריו, השתדל להיצמד לעובדות ולתארן כפי שאכן אירעו ועל אף ההתרשטיות מושא כתב האישום, ועל אף מערכת היחסים הטעונה עם הנאשם, לא הפריז בהתנסחויותיו או הגזימן. ניכר אף ניסיון שמירת הגבולות שהוצבו לו מראש בנוגע למסכת העובדתית הרלבנטית למשפט ולאירועים נוספים שחווה, וזאת גם כאשר נדרש לאופן בו נהג בנאשם. בניגוד לטענת ההגנה, לא התרשמתי כלל כי צבע דמות הנאשם והתנהלותו בצבעים שאינם משקפי-מציאות.

9. הנאשם העיד אף הוא ודבריו, כמו גם התנהלותו בהליך, הותירו רושם שונה. אכן, בהחלט ניכר כי הוא

משוכנע בכנות צדקתו, אך דווקא שכנעו הפנימי העמוק, בהינתן אישורו שלו את מהלך הדברים, מחזק את גרסת המתלון בנוגע להתנהלות התוקפנית מולו. ודוק: המתלון לא עומת, במסגרת חקירתו הנגדית, בנוגע לאופן בו תיאר את הדרך בה נהג הנאשם. דבריו של הנאשם היו נגועים במניפולטיביות ובהתחמקות, והרושם שנתקבל הוא כי עת הבין כי דבריו בנוגע להלך רוחו בעת האירועים ולכוונתו באמירות המיוחסות לו עשויים לסבכו, שינה גרסתו מהקצה אל הקצה, או מסר תירוצים דחוקים ובלתי הגיוניים להתנהגותו. גם לאחר חלוף פרק זמן רב מאז התרחשות האירועים, ברורה הייתה הטינה אותה הוא רוחש למתלון, מחשבתו כי הנ"ל הרע לו שלא כדין, ושאיפתו להזיק לו, להפריע לשגרת חייו ולפגוע במעמדו.

10. לא ניתן להימנע מציון אירוע חריג שהתרחש במהלך שמיעת סיכומי הצדדים. הנאשם כינה מותב זה, בין היתר, במילים: "חוצפנית" ו-"שקרנית", במשך רגעים ארוכים, ומבלי שניתן היה להפסיקו וזאת על רקע הערתי כי עליו לעטות מסכה על פיו, עד שהוצא מהאולם. מעבר להתרשמותי הממושכת ממנו במהלך עדותו, ובמסגרת מכלול הדיונים שבתיק, אף התרחשות זו שפכה אור על קווי אישיותו והעדר הגבולות שבהתנהלותו.

11. על רקע התרשמות זו נפנה ונבחן את האירועים בהם הואשם הנאשם ואת רקעם.

רקע: שהות הנאשם במתחם בית הכנסת ונסיונות המתלון לשכנעו לעזוב המקום

12. המתלון ציין, כי לאחר שהבין כי הנאשם דר בשטח בית הכנסת, תחילה באולם התפילה ולאחר מכן בחצר, דרש ממנו לעזוב את המקום, וקצב פרק זמן להתארגנות לשם כך. המתלון ציין כי לאחר חלוף שבוע-שבועיים שמע מאחרים, כי הנאשם ממשיך ושוהה בחצר, ואף "זורק אבנים" לעבר "פלורסנט", ואז איתרו בסוכת בית הכנסת. הנאשם אישר בפניו כי יידה האבנים, כיוון שהתאורה מפריעה לשנתו, והמתלון שב וביקש ממנו לעזוב את המקום, תוך שבועיים: "בשלב הראשוני הוא דיבר איתי דווקא בסדר" (עמ' 12, ש' 22 לפרוטוקול הדיון); ככל שלא יאמר אחרת, ההפניות הן לפרוטוקול הדיון, ש.ב.). בחלוף פרק זמן זה, החל הנאשם לומר לו כי בית הכנסת הוא מקום ציבורי וכי המתלון "עושה עסקים על חשבון בית הכנסת" ו-"זרק אמירות". המתלון מסר כי פנה לאנשים על מנת שישוחחו עם הנאשם, "שיצא משם", אך הנאשם המשיך ושהה במקום: "היינו מוציאים לו את הדברים, והוא היה חוזר חזרה" (עמ' 14, ש' 2). המתלון ציין כי במהלך התקופה "עקץ" אותו הנאשם, הטיח בו כי הוא גנב ועשה "פעולות גירוי" כנגדו, אך הוא לא התייחס לכך (עמ' 26, ש' 7-8) ועדיין, הדגיש, כי כל כוונתו הייתה לגרום לנאשם לעזוב את מתחם בית הכנסת ולא לסבכו.

13. הנאשם העיד, ובעדותו סיפר על קורות חייו והתדרדרותו לחיי-רחוב, זאת במשך ארבע שנים: "אתה לומד לשרוד, אין לך ברירה אחרת" (עמ' 47, ש' 21-22). לדבריו, ישן בבית הכנסת חודשיים-שלושה, ובמהלך תקופה זו ביקש ממנו המתלון מספר פעמים לעזוב "ולא הקשבת לו. אמרתי לו זה לא שייך לך ואני לא יוצא מפה... זה שטח של הציבור" (עמ' 43, ש' 33). על ייעוד השטח שמע "ממישהו שיש לו סכסוך" עם המתלון. עוד ציין, כי על אף שהאחרון הכירו, וידע כי נקלע לקשיים שהובילו להיותו חסר-דיו, לא אישר המשך שהותו בבית הכנסת, על אף "שזה נהנה וזה לא חסר" (עמ' 45, ש' 10).

14. טענת הנאשם כי שהותו בחצר בית הכנסת לא "העלתה ולא הורידה" דינה להידחות. כפי שצוין לעיל לא עלה בידי המאשימה להוכיח, במידה הנדרשת לשם הרשעה בפלילים, כי הנאשם עבר עבירת הסגת הגבול, ועל כך בהמשך ועם זאת - בדין דרש המתלון מהנאשם לעזוב את המקום. איני מקלה ראש במצוקת הנאשם בתקופה

הרלבנטיות; חייו של אדם, ללא קורת-גג לראשו, בהעדר בטחון תזונתי ותעסוקתי הם בגדר טראומה מתמשכת. על כך לא יכולה להיות מחלוקת ועניין זה עמד לנגד עיני עת שקלתי טענות ההגנה, על כל אפיקיהן. ועדיין: שהותו של אדם, על כליו וצידו (ובענייננו, מדובר בציד רב, וניתן לראות בתמונות שסומנו ת/4 אף כי נתלה על גדר בית הכנסת, ולא היה ארוז ומאורגן), בחצר בית הכנסת (לאחר שקודם לכן הן הנאשם באולם התפילה) אינה בגדר מצב נייטרלי שניתן להכילו, ודאי לא לאורך זמן. לכך יש להוסיף, כי המתלונן העיד, ולא עומת עם טענה זו, על כל המשתמע מכך, כי הנאשם הודה בפניו כי שבר עמוד תאורה במקום, על מנת להקל על שנתו, כך שמעבר לשהות גרידא במתחם בית הכנסת אף הזיק לאחד ממתקניו.

15. בית הכנסת מיועד לתפילות ולפולחן דתי וכפועל יוצא אף למפגשים חברתיים של בני הקהילה הפוקדים אותו. שהות ממושכת של אדם בחצר בית הכנסת, הסמוכה לאולם התפילה, כשחפציו עימו על כל ההשלכות התברואתיות, ההיגייניות ואף הביטוחיות הנלוות לכך, אינה מתיישבת לא עם מעמדו כ-"מקדש מעט" או עם תפקידו הציבורי, הדתי והחברתי. בעניין **מלנקי** נקבע:

"מעמדו של בית הכנסת כמוסד ציבורי המשרת את כלל הציבור, כרוך בקשר בל ינתק למטרת ההגעה לבית-הכנסת. בית הכנסת, בהיותו "מקדש מעט", לא זו בלבד, שהינו פתוח בפני הציבור כולו, אלא שהוא אף מזמין אותו, בזרועות פתוחות, לבוא בשעריו, אלא שהזמנה זו מסוייגת לצורכי תפילה ולימוד תורה בלבד, להבדיל ממטרות חילוניות זרות. אין צורך להכביר מילים על כי כל יהודי רשאי להיכנס לבית-הכנסת בכל שעה בה יחפוץ כדי להתפלל, כשם שהנוצרי רשאי להכנס לכנסייה והמוסלמי- למסגד) **אולם אינו רשאי לעשות כן לצורך מטרות זרות, כגון: כדי לישון שם, להאזין למוסיקה, לערוך שמחה פרטית, לעשן, לרקוד... נטלת מהכניסה לבית-הכנסת את מטרת התפילה ו/או את מטרת לימוד התורה - נטלת גם את רשות הכניסה** (ע"פ (ת"א) 70489/06 **מלנקי נ' מדינת ישראל** (6.3.2009); ההדגשה אינה במקור, ש.ב.).

16. **סיכום עד כאן:** כפי שניתן לראות, השתלשלות האירועים שקדמו ליום 13.4.2018 מוסכמת על הצדדים. קביעתי היא כי המתלונן נהג תחילה בנאשם באורך רוח רב, פנה אליו באופן אישי ונמנע מלערב הרשויות בנוגע אליו, מתוך רצון להסדיר המצב בדרכי שלום ומבלי לפגוע יתר על המידה בנאשם. בקשותיו נתקלו בסירוב תקיף של הנאשם, אליו נלוותה הטחת האשמות בנוגע ליושרת המתלונן. המתלונן פעל מכוח תפקידו, על מנת למלאו כנדרש, על פי הבנתו, תוך רצון לשמר את סדרי המקום וייעודו, כאמור, בסבלנות ומבלי למצות את הדין בשלבים המוקדמים, אך הממושכים, של שהות הנאשם במקום. אף פנייתו בתלונה רשמית למשטרה (להבדיל משיחת טלפון בעיצומו של האירוע הראשון) נעשתה רק לאחר הנחת הפתק על שולחנו. על אף האמור, הנאשם, על רקע המצב הקשה בו היה שרוי, ובהינתן אופיו ואישיותו, ראה במתלונן יריב שיש למגר, הטיח בו האשמות, שלא מצאתי בראיות שהובאו לפני כל ביסוס ממשי להן, בנוגע לאופיו ולמעשיו, ובמילים פשוטות, "תפס בעלות" על המקום וסרב "להתפנות" ממנו.

17. על רקע קביעות עובדתיות אלו, נפנה ונבחן את שני אירועי האיומים שיוחסו לנאשם, בגין יוחסה לו עבירת איומים אחת בלבד.

האירוע הראשון: במטבח בית הכנסת ביום 13.4.2018 - שעת צהריים, טרם כניסת השבת

18. לדברי המתלונן, ביום שישי, לאחר חלוף זמן נוסף של כשבועיים מאז העימות עם הנאשם בחצר בית הכנסת (עמ' 13, ש' 28-29), התרחש האירוע במטבח בית הכנסת, בנוכחות טכנאי שהוזמן לתיקון מערכת הכריזה. בשלב זה הגיע למקום הנאשם "ניגש ולקח קולה" שנועדה לטכנאי. כשהעיר לו, אמר הנאשם: "אני לא שואל אותך. אני

אעשה מה שארצה" (עמ' 14, ש' 11). המתלון הפנה הנאשם לשלט התלוי על ארון המטבח, ולשונ: "פניה לציבור - השתייה ודברי המאכל אסורים בשימוש ללא רשות הגבאים" (תיעוד השלט מצוי בתמונות ת/4), וביקש ממנו להשיב את המשקה, אך הנאשם סרב. המתלון העיד: "אני עושה פעולה כדי לקחת ממנו ואז הוא פתח את זרי הדפנה שלו ושינה התנהגות כלפי... הוא דיבר איתי בטון מאיים מאוד, גם על ההווה וגם העתיד, שכביכול אם אני אתעסק איתו יהיה רע ומר" (עמ' 14, ש' 20-21) ובהמשך מסר: "באתי לקחת ממנו את הקולה והוא התפרץ עלי, ועשה תנועה של כאילו תעז לקחת ממני את הקולה". העד אישר, לאחר ריענון זכרונו, כי הביטוי בו עשה הנאשם שימוש הוא "אזמבר אותך". אותה תנועת יד עליה העיד, לא הוזכרה בחקירות המתלון, שיוער כי היו, יחסית, קצרות ודלות בתוכן. עם זאת, נוכח התרשמותי מהמתלון ומאמינותו, לא מצאתי כי יש בעניין זה על מנת לגרוע ממשקל דבריו לפני. כפי שצוין קודם לכן, מדובר היה בעד מאוזן, שדבריו שקולים, שהשתדל להקפיד ולשמור על ההנחיות שלא להוסיף ולספר על אירועים נוספים בהם היה מעורב הנאשם לשיטתו, ואינו סבורה כי "הגזים", כטענת ההגנה, על מנת "להפטר מהמטרד"; כל התנהלותו עד אותו אירוע במטבח מלמדת כי המתלון ניסה שלא להסלים את ההתרחשויות, וכאמור, אף את גרסתו הרשמית במשטרה מסר רק לאחר האירוע השני.

19. העד התקשר למשטרה; לטעמי, עצם העובדה כי המתלון בחר לפעול כך, לאחר תקופה ארוכה בה לא פנה לרשויות, מלמדת על מצוקתו שלו והחשש מפני הנאשם במהלך האירוע. השיחה הוקלטה ותומללה, והאזנתי לה. קולו של הנאשם רם וטון דיבורו תוקפני ואלים, הוא נשמע אומר, בין היתר, "בן זונה" ו-"אתה תאכל אותה". לאחר מכן אומר המתלון לשוטרי כי הנאשם, אליו התייחס כ-"הומלס": "מתנחל לי כאן בתוך בית הכנסת, עושה מה שהוא רוצה, אומר לי תעוף מפה... מתנהג באלימות מילולית". הנאשם מכנה את המתלון שקרן, ומציין: "אני אזמבר אותך" וכשנאמר לו כי הוא מוקלט אומר: "שיקליט את השיחה הזו, אתה הולך לכלא". הנאשם אף נשמע אומר כי המתלון השתלט על המקלט הציבורי ולאחר שזה ביקש כי המשטרה תגיע למקום, מציין: "אני עברתי? אתה עברתי?".

20. במסגרת חקירתו הנגדית, מסר המתלון כי פעל על-פי נהלי בית הכנסת, כי גם אחרים אינם זכאים לכיבוד, שניתן אך למתפללים, ואך בשעות מסוימות, והוא עצמו מעניק סיוע לנזקקים, על פי שיקול דעתו. כן העיד כי ייתכן שאם היה הנאשם "מבקש", היה נותן לו את המשקה. עוד מסר, כי העניק הלוואה לנאשם, שלא הוחזרה, ועל אף הכחשת הנאשם כי המתלון סייע לו (סוף עמ' 45) אני מאמינה למכלול טענות המתלון במסגרת גרסאותיו.

האירוע השני: ביום 15.4.2018 בשעות הבוקר

21. פחות מיומיים לאחר מכן, בבוקר, הניח הנאשם על שולחנו של המתלון פתק ולשונ, נזכיר שוב: הכנתי לך הפתעה התעסקת עם נחש. המתלון מסר בעדותו כי אינו זוכר את תוכן הפתק שהונח על שולחנו, אך השתמע ממנו כי הנאשם המשיך ואיים עליו: "כל הגישה שלו כלפי היתה גישה... שיחה מתלהמת עם פעולות תוקפניות" (עמ' 19, ש' 13), ובצד זאת הדגיש כי הנאשם לא נגע בו, ולא המשיך ופירט, לאחר התנגדות ההגנה לדברים, בנוגע לאירועים נוספים בהם היה מעורב הנאשם. בסוף חקירתו הראשית מסר המתלון כי חש מאוים: "הקול המתלהם שלו, האיומים שהוא אמר שיזמבר אותי, הפתק שהוא כתב שהתעסקת עם נחש, שלא בא להסתיר דברים אלא לחשוף דרך התנהלות של אדם כלפי אדם אחר" (עמ' 19, ש' 24-25). לדברי המתלון "המכתב הקטן שהוא כתב לי" כנראה הוביל להגשת התלונה במשטרה, ואף כי אינו זוכר היכן הונח והאם נמסר בפועל על ידי הנאשם, יודע כי מקור הפתק בו: "הוא לא מכחיש זאת... הוא לא יודע לשמור על הפה שלו. הוא כל פעם פוגש בי ברחוב, זורק מילים ומאיים עלי" (עמ' 27, ש' 29). המתלון עמד על כך שהרגיש מאוים, גם אם לא ציין זאת במשטרה, ועצם הגשת התלונה מלמדת על כך: "אני לא צריך את הסיפור הזה". לשאלת הסנגורית, מסר כי ייתכן וניתן היה לפתור את המצב אחרת "אבל זה תלוי" בנאשם, ושב

וציין, כי היו "עוד פעולות תוקפניות שהתמשכו עד לזמן הזה, פחות או יותר".

22. כשנשאל על ידי ההגנה מדוע לא סייע לנאשם ענה: "את צריכה ללמוד להכיר אותו טוב טוב, אז תביני למה לא מציעים" (עמ' 25, ש' 16); ו-"היו עוד מקרים אחרים אחרי זה, אמרתם לי לא להתייחס". ובהמשך, כשנשאל מדוע לא ניסה לסייע לנאשם, באמצעות אחרים, מסר: "אני חושב שלא כדאי לי לענות". המתלונן ציין, כי העובדה כי הנאשם דר-רחוב, אינה מצדיקה התנהלותו: "מותר לו לעשות הכל?" (עמ' 24, ש' 15).

23. ההגנה, מטעמיה, ביקשה שלא להעמיק בעניין מערכת היחסים הכוללת בין השניים ואירועים נוספים שהתרחשו במסגרתה. בנסיבות אלו, ועל רקע דבריו בנוגע להתנהלות הנאשם שקדמה לאותו יום שישי, קשה לאמץ טענת ההגנה כי המתלונן, שהתרשמתי כי חתר במשך שבועות לפתרון שלא יסבך את הנאשם יתר על המידה, נהג בו באדנותיות ובאופן בלתי מוסרי, וזאת מבלי לגרוע ממצוקת הנאשם ומקשייו.

התייחסות הנאשם לשני האירועים

24. כאמור, המסרים המוזכרים בכתב האישום אינם שנויים במחלוקת ולהסבריו של הנאשם בנוגע אליהם אדרש בהרחבה בהמשך. בשלב זה, ובתמצית, יציין, כי בנוגע לאירוע במטבח מסר הנאשם כי סירוב המתלונן "הוציא אותי מדעתי. אמרתי לו מה אכפת לך שאני לוקח עוגייה וכוס מיץ" (עמ' 45, ש' 19), אף כי אישר שהאוכל והשתיה מיועדים לציבור המתפללים. בנוגע לפתק, העיד כי הניחו על שולחן המתלונן: "כתבתי שאני אתנקם בו. איך? תשאר לי את זה".

25. **סיכום עד כאן:** עדותו של המתלונן לפיה הנאשם התנהל, באופן ממושך טרם אירוע המטבח ואף במסגרתו, בצורה אגרסיבית ותוקפנית, מקובלת עלי. מעבר לכך, האירוע הראשון מוקלט בחלקו, וניתן להתרשם ישירות מטון דיבורו של הנאשם. הנאשם אף לא חלק על אופן תיאור המתלונן את תוקפנותו במהלך אירוע זה, תוך שהוא מעיד על עצמו כי "יצא מדעתי" כתוצאה מהסירוב.

התשתית המשפטית - עבירת האיומים

26. הנאשם הואשם בעבירת איומים אחת בנוגע לשני האירועים המפורטים בכתב האישום; כל אחד מהם, כשלעצמו, מקים את יסודות עבירה זו, קל וחומר צירופם יחדיו.

27. **עבירת האיומים** הקבועה בסעיף 192 לחוק עניינה במי ש"מאיים בכל דרך על אדם אחר בפגיעה שלא כדין בגופו, חירותו, נכסיו ושמו הטוב, בכוונה להפחידו או להקניטו". בגדרה הרחב נכלל כל איום, בכל דרך שהיא, לרבות באמירה, בכתב ובהתנהגות (רע"פ 2038/04 **לם נ' מדינת ישראל** (4.1.2006)). האינטרס המוגן הוא שימור שלווה נפשו של אדם ובטחונו, גם אם על ידי פגיעה בחופש הביטוי של אחר (ראו עניין **לם**; ע"פ 3779/94 **חמדני נ' מדינת ישראל** פ"ד נב(1), 408). עבירת האיומים כוללת מספר יסודות: **התנהגות**, שיכול לכלול ביטוי מילולי או מעשה פיזי; יסוד **נסיבות** כפול: "שלא כדין" ו"על אדם"; ויסוד **נפשי**, מודעות להתנהגות האסורה ולנסיבות וכוונה לאיים. **התוצאה**, איום בפועל על אדם, אינה חלק מיסודות העבירה. יש לבחון האם לעיני המאיים עמדה מטרת הפחדת המאיום או הקנטתו, ולחילופין, לברר האם צפה אותה בדרגת הסתברות קרובה לוודאי. בחינת האיום היא אובייקטיבית, במשקפי אדם מן הישוב בנעלי המאיום, בנסיבותיו ובנתוניו.

28. בעניינו אנו, חלקה ההגנה הן על קיומו של היסוד העובדתי, בטענה כי הביטויים בהם עשה שימוש הנאשם אינם עולים כדי איום, הן על קיומו של היסוד הנפשי. בהקשר זה האחרון, נטען, טענה הכרוכה ביסוד הנסיבתי העוסק באיום "שלא כדון", כי כוונת הנאשם הייתה למצות את הדין עם המתלונן באפיקים משפטיים לגיטימיים. שקלתי טענות אלו, אך עמדתי שונה.

29. כאשר מדובר בביטוי שאינו משתמע לשני פנים, קל לערוך את האיזון בין האינטרסים השונים, אך "המקרים הקיצוניים אינם מעוררים קושי. מקרי הביניים מעוררים לעתים קרובות בעיות קשות של תיחום הגבול בין אמירה מותרת לבין איום אסור" (ע"פ 103/88 **ליכטמן נ' מדינת ישראל** פ"ד מ"ג 373(3)). אכן, בשני האירועים, הביטויים המילוליים שהפנה הנאשם למתלונן, בכתב ובעל פה, אינם קיצוניים, אך בחינת הדברים על רקעם הכולל מלמדת כי הנאשם חצה, מרחק רב, את הגבול שבין אמירות לגיטימיות לבין איום נגוע בפליליות. וכזכור: בחינת המלל תעשה תוך שקילת נסיבות אמירתו או כתיבתו, ואיום, כך על פי לשון החוק, הוא "אף בהתנהגות".

30. נבחן לעומק כעת את הראיות לשילוב שבין תוכן המלל לבין נסיבות מסירתו בשני האירועים.

האירוע הראשון

31. המתלונן סיפר, ועדותו אמינה עלי, על התנהלותו התוקפנית של הנאשם באירוע במטבח בית הכנסת, עד כדי חששו לפגיעה פיזית ממש בו (עמ' 15, ש' 26-28). לביטוי: "אני אזמבר אותך" קדמה התנהלות אלימה, אליה התייחס המתלונן במילים הבאות: "אני לא רגיל לסיטואציות כאלה של אלימות והרמת קול, עד כדי זה שפחדתי שירים עליי יד. אם הייתי מתעקש לקחת לו את הבקבוק, אני מפחד שהוא היה הולך איתי בדרך אחרת" (עמ' 15, ש' 26-28); "באתי לקחת ממנו את הקולה והוא התפרץ עליי, ועשה תנועה של כאילו תעז לקחת ממני את הקולה" (עמ' 17, ש' 23-24). בשלב זה בחר המתלונן, אשר קודם לכן ניסה לפתור מצב הדברים מבלי התערבות הרשויות, להתקשר למשטרה.

32. אף כי אמת המידה לבחינת האיומים היא אובייקטיבית, ואינה תלויה בעורו העבה של אחד או ברגישותו של האחר, להתרשמות המתלונן בזמן האירוע, ולתחושותיו במהלכו משמעות רבה, וניתן להסיק מהן לגבי האופן בו האדם הסביר יפרש משמעות האמירות על רקע נסיבות מסירתן. ושוב: עצם הפניה למשטרה, בפעם הראשונה לאחר מערכת יחסים מתוחה, פניה בה לא חפץ המתלונן, מלמדת כשלעצמה על תחושותיו ומחזקת המסקנה כי הרגיש מאוים.

33. הודעות המתלונן הוגשו, על ידי המאשימה, בהסכמת ההגנה. בניגוד לנטען על ידי המאשימה, כי לא ניתן לקבלן לצורך אמיתות תוכן, בהעדר עילה לחרוג מהכלל הנוגע לאי-קבילותן של עדויות שמיעה. דברי המתלונן במשפט הם אלה שעליהם יש לבסס הרשעה, גם אם חלקם נמסרו לאחר רענון זכרוננו בנוגע לחלק מפרטי האירוע. המתלונן, אף כי לא ציין במסגרת חקירותיו (ת/6 ו-ת/7) כי חש מאוים, הבהיר בעדותו כי זו אכן הייתה תחושתו: "כשבן אדם מרגיש שהוא בסטרס, הוא לוקח מים ושותה. כשהוא מרגיש מאוים הוא קורא למשטרה. המילים שאמר מעידים על כך. מילים כ"כ ברורות" (עמ' 22, ש' 15-16). וגם: "אני משיב שאם עשיתי את המעשה כנראה שהרגשתי מאוים. אני אדם מבוגר, שפוי. אם הגשתי את התלונה, כנראה שהרגשתי מאוים. אמרתי לחוקר השני, אני לא צריך את כל הסיפור הזה. אני מחסיר יום שלם עבודה, מי צריך את הדבר הזה בכלל? שיתרחק מבית הכנסת כי הוא לא שולט ביצרים שלו. ושיפסיק לרדוף אחריי ברחובות" (עמ' 25, ש' 1-5).

34. השיחה הוקלטה והוגשה לתיק בית המשפט (ת/5) ואת הנאמר בה לא ניתן ולא ראוי לנתק מחלופי הדברים שקדמו לה באותו היום, כמו גם מהיחס שהפגין הנאשם למתלון במהלך השבועות בהם שהה, ללא אישור, במתחם בית הכנסת. המתלון מציין במסגרתה, כבר בשלב זה טרם עדותו במשטרה, כי הנאשם "מתנחל" בבית הכנסת ועושה מה שהוא רוצה, "נכנס בכל הכח", מטיח בו טענות כי המקום "לא שלו" (דברים אלה אינם מופיעים בתמלול, אך נשמעו על ידי, ש.ב) ואומר לו "תעוף מפה". אמירות אלו, ב-"זמן-אמת", במהלך שיחה עם איש-מרות, מחזקות את גרסת המתלון בבית המשפט בנוגע להתנהלות הנאשם. וממילא, תוקפנותו של הנאשם כלפי המתלון, האלימות המילולית בה נקט, ברורה במסגרת האירוע הקונקרטי: הוא נשמע מקלל את המתלון ומכנה אותו "בן זונה" ולאחר מכן מכנה אותו "שקרן", ואומר, פעמיים (אף כי התמלול מציין פעם אחת בלבד) כי "יזמבר אותו" ו-"אתה לא יודע איזה זימבורים", והכל תוך צעקות רמות ובסערת נפש.

35. טענת ההגנה כי העובדה שהמתלון נשמע רגוע במהלך השיחה, והמתלון אכן מדבר בשוב דעת ולא מרים את קולו, על אף צעקות הנאשם ואמירותיו, מלמדת כי לא חש מאוים, אלא חש "תחושת דחיה ואתה לא מעניין אותי בכלל", כלפי הנאשם. אני דוחה טענה זו. השתכנעתי, על יסוד דברי המתלון והתרשמותי הישירה ממנו כי חש מאוים כתוצאה ממעשי הנאשם ומדבריו באירוע זה. לא ניתן להסיק כי טון דיבורו מלמד על תחושותיו ולהערכתי הוא נגזרת של בחירתו כיצד להתנהל במהלך האירוע ושל אופיו; המתלון אף לא נתבקש להסביר במסגרת חקירתו הנגדית טון דיבור זה.

36. איני מקבלת אף את טענות ההגנה לפיהן מדובר בסירוב ליתן דבר פעוט, שהוביל לאמירות "לא ממקום של כעס או רצון להרע". ראשית, כעסו של הנאשם במהלך האירוע הראשון ברור מאוד. שנית, אין מדובר ב-"בקשה", וממילא לא יכול היה המתלון לסרב לה. הנאשם ניגש למקרר, נטל ללא רשות, ועל אף שילוט התלוי במקום וממוען לכלל הציבור, משקה, מיאן להשיבו, ולאחר מכן אמר את הדברים שיוחסו לו בכתב האישום. כפי שצוין לעיל, איום יכול להתבטא אף בהתנהלות המשדרת אלימות ותוקפנות, ולרקע הדברים הכולל, כמו לזה שהתרחש באותו יום, נדרשנו.

37. על אותו רקע אמור, נבחן משמעות הביטויים שאמר הנאשם באותו המועד: "אתה תאכל אותה"; ו-"אני יזמבר אותך", ביטוי עליו חזר פעם נוספת, לפני שהמשיך וציין כי "אתה לא יודע איזה זימבורים".

38. האם באופן שימוש במילים אלו זו איים הנאשם על המתלון? על כך יש להשיב בחיוב. ראשית, כאמור לעיל, אמירות אלו באו על רקע טעון, מתמשך וקדמו להן לקיחת המשקה מהמקרר והתנהגות אגרסיבית שהיה בה כשלעצמה על מנת להרתיע ולהפחיד. שנית, בגרסתו במשטרה אישר הנאשם, כאשר נשאל האם איים על המתלון, כי אמר לו כי יזמבר אותו. הנאשם הוא שהתייחס לביטוי "יזמבר" כאיומים, והוא נשמע לראשונה בחקירתו מפי הנאשם עצמו; בצד זאת, יש לציין כי בדוח העיכוב (ת/10), שנכתב לאחר אירוע הפתק, מסר הנאשם כי לא איים על איש.

39. מעבר לכעסו, העולה בבירור מ-ת/5, אישר הנאשם עצמו, אף כי גרסתו בהקשר זה היתה פתלתלה וממנה ניסה לסגת, כי היה עצבני וכעס על המתלון. הנאשם ניסה לשוות לאמירות אלו "שכלתנות", תוך הדגשת התנהלות המתלון שסירב לסייע לו. תחילה מסר, כמפורט לעיל, כי המתלון "הוציא אותו מדעתו", ועת נשאל, האם התרגז, השיב: "זה מראה על נפש בריאה", אף כי לא התרגז (עמ' 48, ש' 24). באותה הנשימה ממש אישר, בהמשך הדברים, כי התעצבן וכעס, וניסה ליישב את הדברים בחלוקה, מלאכותית ולא משכנעת, בין "כעס של איבוד עשתונות" ו-"כעס של התפרצות" (סוף עמ' 48 - תחילת עמ' 49). הלך רוחו של הנאשם היה כעוס ועצבני, וזעמו זה, מצב-רוחו בו

היה נתון עת ביטא את האמירות המיוחסות לו, מחזק את המסקנה בדבר כוונתו לאיים על המתלונן.

40. ההגנה טענה כי התיבה "לזמבר" משמעה "הבסה או "נצחון בצורה משכנעת". עיון באותו מילון ממש בו מצאה הסגגורית תמיכה לפרשנותה, מעלה כי האפשרות הראשונה שהובאה בו למשמעות תיבה זו שונה דווקא והיא: "ניצל, פגע, הזיק". במילון אחר צויין: "זמבר - עשה למישהו זכור, הכפיש מישהו ברבים, התעלל בו" (הגדרות **Oxford languages**, ש.ב.). הפירוש הראשון, האינסטינקטיבי לביטוי, האוצר בחובו משמעות שלילית ואלימה, וקשור לתיבה "זכור" - התעללות בחיילים על ידי ותיקים מהם הוא של פגיעה, הכפשה, ניצול ואלימות. ביטוי זה בא על רקע קללות ("בן זונה"), ואמירה נוספת בעלת אופי מאיים, בלתי מפורטת וצופה פני-עתיד: "אתה לא יודע מה אני אעשה לך". לכך יש להוסיף את צעקות הנאשם, שאף הודה, ולו בחלק מאמירותיו, כי זעם ואיבוד עשתונותיו. בהינתן כל האמור, ובנסיבות מערכת היחסים שבין הצדדים, משמעותו השלילית מתעצמת. אכן, לעיתים ניתן יהיה לראות בביטויים "לזמבר" ו-"אתה לא יודע מה אני אעשה לך" ביטויים מוגנים (וכך גם לגבי ביטויים אחרים, חמורים וקיצוניים אף יותר), אך כל מקרה ונסיבותיו, ובנסיבות עניינו אנו מדובר באיומים ממשיים, רציניים ונשנים.

האירוע השני

41. הפתק הונח על שולחן המתלונן. בניגוד לעמדת ההגנה, אני סבורה כי בהנחתו על שולחן המתלונן ולא במסירתו האישית, יש משום אלמנט מפתיע, המעצים את תחושת האיום, אינו מאפשר להיערך נפשית לקבלתו ויוצר תחושת פגיעה בפרטיות, חשיפה והעדר חסינות מקשר בלתי-רצוי עם הנאשם. לדברים משנה תוקף נוכח העובדה כי מדובר בזמן קצר מאוד לאחר הפגנת התוקפנות והשמעת האיומים במטבח בית הכנסת.

42. לכך מתווסף, כמובן, תוכן הפתק, בו אוזכרו שני אלמנטים מעוררי-חשש, השלובים זה בזה: נחש והפתעה עתידית. נחש הוא יצור חי שתדמיתו בקרב הציבור הרחב שלילית ופגיעתו עשויה להמית ולמצער, לגרום לנזק גופני ממשי. הנאשם הוסיף וכתב כי "הכין למתלונן הפתעה", ומדובר באיום כשלעצמו, המקביל ללשון הרחוב "חכה חכה", כטענת המאשימה. המתלונן ציין כי חש מאוים כתוצאה מקריאת תוכן הפתק, גם על רקע אירועי היום הקודם ובין היתר העיד: "הוא כתב לי פתק. אני בכנות לא זוכר מה כתוב בפתק... משתמע שהוא ממשיך לאיים עליי" (עמ' 19, ש' 7) ומסר, בהמשך, לשאלת התובע כי חש כך בשל: "הקול המתלהם שלו, האיומים שהוא אמר שיזמבר אותי. הפתק שהוא כותב שהתעסקת עם נחש, שלא בא להסתיר דברים אלא לחשוף דרך התנהלות של אדם כלפי אדם אחר" (עמ' 19, ש' 24-26).

43. טענת הנאשם היא תוכן הפתק קשור לביטוי ממסכת פסחים קי"ג עמוד א, שם נאמר: תנו רבנן ג' אין מתקנאין בהן ואלו הן נכרי קטן ונחש קטן ותלמיד קטן" (גם בהודעתו במשטרה ציין כי מדובר בציטוט מהגמרא (ת/1, ש' 26)). לדבריו, אלה שלושה גורמים "שלא כדאי להתגרות בהם" (עמ' 44, ש' 22).

44. הנאשם, שאישר כי הוא מודע לכך שנחש היא "חיה שהורגת" (עמ' 51, ש' 2), מסר כי חשב היטב וממושכות על תוכן הפתק, וכתבו "תוך יישוב הדעת". לדבריו: "אם בן אדם בא ודוקר אותך אז כואב לך. הוא דקר אותי ולא רק זה, הוא מעך לי את הנפש בבולדוזריות שלו. אז כמובן שאני פגוע, ועשיתי את הדברים מתוך כאב אבל גם מתוך יישוב הדעת. חשבתי. ישר ניסיתי לקשר איזה משהו ועלתה לי הגמרא. וזה מה שעשיתי. זה לא הגיע לשובר כלים מחמתו ומחמת איבוד עשתונות. ממש לא הכיוון הזה. רחוק כמזרח ממערב" (עמ' 50, ש' 1-5).

45. התרשמתי כי מדובר בתשובה מתפלפלת ובלתי-כנה, שהרי ברור כי אדם הקורא את הפתק לא יקשור בין הציטוט שלעיל לבין תוכנו, על יסוד משתנה אחד בלבד, המילה נחש. גם אם במחשבתו קשר הנאשם בין הברייתא שלעיל לבין תוכן הפתק, מדובר בקשר אסוציאטיבי, הממוקם, אם בכלל, בזרם התודעה של הנאשם עצמו ואינו נחלת הכלל. הנאשם הבין היטב כי מדובר במסר סתום, והעיד, כשנדרש בחקירתו הראשית ל-"פשט" הפתק: "אני הסברתי וכתבתי שאני אתנקם בו. איך? תשאיר את זה לי" (עמ' 44, ש' 22).

46. הלשון העמומה ננקטה, בכוונת מכוון, תוך שימוש במסר המערב יצור חי העשוי להמית, עם "הפתעה עתידית", והכל, לדברי הנאשם עצמו, לשם נקמה, שמהותה לא הוסברה למתלונן. לא היתה כל מניעה כי הנאשם יפרט כוונתו, שכן בניגוד לאירוע הראשון, מדובר במעשה מתוכנן, שהוקדשה לו מחשבה של-ממש, אך הוא חפץ באותה עמימות על מנת להגביר את חשש המתלונן ממנו וממעשיו. זאת ועוד: עצם הסברו של הנאשם בנוגע להבנתו את תוכן הברייתא מלמד על כוונתו האמיתית; הוא מתרה במתלונן שלא כדאי להתקרב ולהתגרות "בנחש", והדרך להשלמת המסקנה קצרה: נחש עלול להכיש את המתלונן ו"להתנקם".

היסוד הנפשי מאחורי המלל שהופנה למתלונן בשני האירועים

47. האם עלה בידי המאשימה להוכיח את היסוד הנפשי הנדרש לשם קביעה כי הנאשם עבר את עבירת האיומים: מודעות להתנהגות האסורה ולנסיבות וכוונה לאיים? התשובה לכך חיובית.

48. חזקה עובדתית היא כי אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות של מעשיו, ומבין את השלכותיהם. על משמעותם של הביטויים שנאמרו ונכתבו, ועל הרקע להשמעתם עמדנו לעיל. על התוכן - לא הייתה מחלוקת וגרסתו של המתלונן בנוגע להשתלשלות האירועים, מגובה בהקלטת ת/5, נאמנה עלי.

49. הנאשם טען כי כוונתו הייתה כי יפתח בהליכים משפטיים כנגד המתלונן. לטענתו, המתלונן השתלט על שטח ציבורי, גידל עיזים בבית שלו ומכר את חלבן. הנאשם מסר כי התכוון ל-"משפטים כי אני יודע דברים עליו. הוא השתלט על שטח ציבורי ומגדל עיזים בחצר של הבית שלו ומוכר חלב עיזים וזה אסור" (סוף עמ' 44). ואכן, אף בחקירתו במשטרה מסר: "התכוונתי משפטים כי אני יודע דברים עליו" (ת/1, ש' 20) והוא נשמע אומר, בת/5, כי המתלונן ילך לכלא, כי הוא עבריין וכי הוא משכיר את המקלט הציבורי "ועושה כסף".

50. האם מדובר באזהרה לגיטימית, כדין, על מנת ליידע את המתלונן כי בכוונת הנאשם לפתוח בהליכים משפטיים כנגדו או לנסות למנוע ממנו לעבור עבירות, ואינה כלולה בגדר עבירת האיומים? יש לדחות טענה זו. גם אם נקבל עמדת הנאשם לפיה התכוון לפתיחת הליכים "משפטיים", הרי שדבריו באירוע הראשון נוסחו בצורה מעורפלת, שאינה ברורה כלל ועיקר, וגם אם טענותיו כנגד המתלונן הוזכרו, הרי שלא ציין בצידן, ודאי לא בבירור, את כוונתו לפתוח בהליכים כאמור כנגד המתלונן. באירוע השני סתם הנאשם ולא פירש מהי "ההפתעה" שייחד למתלונן, תוך שהוא מכנה עצמו נחש, חיה שפגיעתה רעה, וזאת על אף שלשיטתו פעל במחשבה תחילה, מתוך יישוב הדעת. מדוע לא כתב למתלונן כי ידוע לו כי עבר על החוק, במספר היבטים, ובכוונתו לפעול למצות את הדין עימו? המתלונן אף לא נשאל בחקירתו הנגדית האם הבין כי כוונת הנאשם הייתה לנקיטה בהליכים לגיטימיים, וזאת על אף שהדגיש כי חש מאוים.

51. נזכיר שוב את התוקפנות הבלתי-מילולית כשלעצמה, הצעקות והקללות, אותן חווה המתלונן כאיום,

לרבות השימוש בביטוי הטעון והגס "לזמבר". כפי שנקבע בעניין **חמדני**, ההבחנה בין אזהרה לגיטימית לאיום עברייני היא גם על רקע נסיבות השמעתו: "ניתן לזהות איום בין היתר על-פי הנסיבות שבהן ניתן לו ביטוי, ועל-פי המסר הגלום בו שנועד להטיל אימה ביחס לדרך פעולתו של המאיום. יש שהמסר ונסיבות העברתו הופכים את הביטוי מאזהרה מותרת לאיום אסור".

52. הערפל שזרה הנאשם, בשני האירועים, וודאי באחרון בהם, בנוגע לכוונתו נוטלת את העוקץ מטענת ההגנה בנוגע להעדיר יכולת להוציא האזהרה מהכוח לפועל, בשל יחסי הכוחות בין המתלונן, אדם בעל השפעה נטענת בעיר בני ברק ובין הנאשם, דר-רחוב בעת הרלבנטית. הנאשם לא הבהיר את כוונתו, וממילא, אף לעדותו שלו, שלא פורטה, אכן הזמין "פקח" ו-"פנה למס הכנסה" (תחילת עמ' 47).

53. טענות הנאשם כלפי המתלונן הן כלליות, וודאי לא הוכחו או בוססו בצורה כלשהי וולא מצאתי בהן כל ממש. הרושם המתקבל הוא כי הנאשם איתר אחר או אחרים, וחבר אליהם, על מנת לפגוע במתלונן ולבסס ואף להצדיק את טינתו שלו כלפיו. ניכר היה כי הנאשם שמה בצמא רב דברי אחרים, להם סכסוך עם המתלונן וחלק מכעסו עליו נובע מכך ש"רימה את מר"ן" (דברים אלו נשמעו בתחילת ההקלטה בת/5, אף אם לא תומללו). מעבר לאמירה הלקונית כי פנה לגורמים שונים, לא פתח הנאשם בהליכים משפטיים, והתרשמותי היא מדובר באמירות בעלמא, מבוססות על קרעי רכילויות ושמעות, נוגעות, ולו בחלקן, לעניינים של מה בכך (גידול עיזים ומכירת חלבן) ואין קשורות לנאשם עצמו. עמימות הטענה מלמדת על אמינותה וכוונתה, ולהתרשמותי, היא דחוקה ומתחכמת.

54. לנאשם אין כל אינטרס ממשי, אישי או משפטי, באותן עיזים ותוצרתן; הוא לן בחצר בית הכנסת ולא במקלט. להתרשמותי, הצהרותיו ב-ת/5 על כך שהמתלונן עברין וצפוי למאסר, נועדו להקניט את המתלונן ולהשפילו. כוונתו הברורה והמוצהרת של הנאשם היתה להתנקם במתלונן, והוא עצמו קשר בין טענותיו כלפי המתלונן לבין יחסו של זה אליו. בעדותו ציין כי כיוון שהמתלונן "מתנהג איתי בכזו פראות ורוע ואכזריות שאתה רואה שאדם כזה הגיע למקום מושפל ועלוב זה גילה לי משהו תשמע אתה בן אדם רע ואכזרי, פשוט אכזרי ... והחצר מעלה אבק ואתה מכיר אותי בתור מי שמגיע לשיעורים אתה אדם רע וצריך להתנהג איתך ברוע" (עמ' 46, ש' 9-3). הנאשם סבר כי המתלונן נהג בו בצורה אכזרית, וכיוון שכך, יתנהג הוא עצמו "ברוע" מולו. עוד לדבריו: "אתה עושה כסף על מקלט ציבורי ובעזרת השם נטפל בך. אתה עברין. נטפל בך". אף בת/1 ציין, עת נשאל מדוע איים על המתלונן: "אמרתי לו שאני ישן בחצר... כי אין לי בית לישון ואם אתה תוציא אותי אני אסגור איתך חשבון". השנאה העזה, סגנון הדיבור הנושק לעולם העברייני על "טיפול" במתלונן בלשון רבים, האיום בכניסה לכלא לאחר כינוי המתלונן "עברין" (המילה נשמעה בסוף ת/5, אף אם לא תומללה), הכריכה בין העדר האישור לשהות בחצר בית הכנסת לבין "טיפול" כאמור בנוגע לעניינים שאינם קשורים לנאשם עצמו (מעבר לשהותו בחצר שהציתה את אש השנאה למתלונן), מצביעים על כך, שלכל הפחות, גם אם לא התכוון הנאשם לאיים על המתלונן בפגיעה בגופו, איים עליו בפגיעה בשמו הטוב, הקניטו, ובפשטות, איים למרר את חייו והכל על מנת להשיב לו כגמולו על מה שחוהו כפגיעה בו עצמו, פגיעה שמקורה במתלונן.

55. **סיכום עד כאן:** מטרת הנאשם היה לגרום למתלונן לפחד ולהקניטו, מתוך רצון לבוא עימו חשבון על סירובו לאפשר לו לשהות בבית הכנסת, ובשלב מאוחר יותר, על הסירוב למתן משקה. אין מדובר באזהרה לגיטימית על פעולות למיצוי אינטרסים משפטיים, אלא בניסיון למסע נקם במתלונן ("איימתי על אדם רע" כדבריו בעמ' 49, ש' 14) וממילא, אינטרס זה לא הובא בבירור באזני המתלונן באירוע הראשון, ולא הוזכר כלל באירוע השני, כך שלא ניתן היה להבינו ככזה בשעת האירועים.

החלת הלכת הצפיות על אירועי האיומים

56. מסקנתי היא כי מטרת הנאשם, בשני האירועים, היתה להפחיד את המתלונן, להקניטו, ולפגוע בשמו הטוב, גם בדרך של הטחת האשמות שלא נבדקו ולא בוססו. אלא שגם אם ניתן היה להגיע למסקנה כי מטרתו הייתה אחרת, כטענתו, ויודגש: איני קובעת כך, הרי שבנסיבות העניין חלה הלכת הצפיות, ובמילים אחרות: הנאשם, גם אם לא חפץ כי המתלונן יאיום, ראה מראש, כי מדובר באפשרות "קרובה לוודאי".

57. הפסיקה הרחיבה והחילה את כלל הצפיות המעוגן בסעיף 20(ב) לחוק ועוסק בעבירות תוצאתיות, גם על עבירות התנהגות מסוג מטרה. נקבע כי כל עבירת מטרה תיבחן לגופה ויחלט האם יש מקום להחיל עליה את הלכת הצפיות, בהתאם לאופייה ולתכליתה של העבירה המסוימת, שכן קיימת שקילות מוסרית בין מי שביקש להשיג את היעד העברייני לבין מי שחזה מראש את השגתו של יעד כזה, כאפשרות קרובה לוודאי (ע"פ **אלקוראן** נ' מדינת ישראל (29.6.2005)). בענין **לם** נקבע כי יש להחיל את הלכת הצפיות גם בנוגע לעבירת האיומים ומשכך, בהתקיים מודעות ברמת הסתברות גבוהה, עד כדי קרבה לוודאות, כי הביטוי המאיים עלול להפחיד את קולט האיום או להקניטו מתקיים היסוד הנפשי הנדרש לצורך הרשעה בעבירה.

58. הוכח, במידה הנדרשת בפלילים, כי מטרת הנאשם הייתה לאיים על המתלונן, אך הראיות מצביעות במובהק גם על כך שהנאשם הבין, בוודאות, כי התנהלותו ודבריו יפחידו את המתלונן ויקניטוהו. נזכיר שוב, כי לאירועים מושא כתב האישום קדמה התנהלות ממושכת בוטה ואגרסיבית, שלאחריה, נכנס הנאשם למטבח ללא אישור וסירב, בתנועה המשדרת תוקפנות, להשבת המשקה, קילל את המתלונן, כינה אותו שקרן, אמר לו כי "יאכל אותה" וחזר, בהטיות שונות, על התיבה "לזמבר", גם לאחר שהוא יודע כי המתלונן משוחח עם שוטר בנוגע להתנהלותו. פרק זמן קצר לאחר מכן, בידיעה כי עימות קודם הוביל לפניית המתלונן לסיוע משטרה, באירוע נוסף, בו הושקעה מחשבה והתארגנות, ציין הנאשם כי הכין למתלונן הפתעה, בלשון עבר ולא עתיד, ומתייחס לעצמו "כנחש".

59. נתונים אלה מלמדים כי הנאשם הבין כי המתלונן יאיום ממעשיו ומדבריו. מעבר לכך, מדבריו שלו, ניתן להסיק כי היה ער לכך, בזמן אמת. הנאשם מסר, בעדותו, כי ידע שהשמת הפתק על שולחן המתלונן והשימוש במילה נחש, תגרום "לזעזוע פנימי" בקרב המתלונן, תוביל להגשת תלונה במשטרה וכי תחושת המתלונן "תהיה בעצם וואלה הנה מתנה איים עלי" (עמ' 51, ש' 14-3). ובמילים אחרות: גם אם כוונת הנאשם לא הייתה להפחיד את המתלונן, ידע כי תוצאות מעשיו יהיו זעזוע ופניה למשטרה, וכי מכלול הפעולות והאמירות יתפרש על ידי המתלונן כאיומים של ממש.

התייחסות לטענות שנטענו בסיכומי הצדדים

60. ענין **בר**, שאוזכר בשלב הסיכומים (רע"פ 8736/15 **צוברי בר נ' מדינת ישראל** (17.1.2018)), אינו דומה לעניינו אנו: שם היה מדובר באיום בהתאבדות, בפגיעה עצמית, שאינה אסורה משפטית, והמאיים הנטען הוא שהיה אף מושא האיום. בעניינו, על אף העובדה כי האירוע הראשון כרוך ברצונו של הנאשם להשיג שתיה ומזון, האיום, שחזר ונשנה, הופנה כלפי אחר, ולאחריו איים הנאשם, פעם נוספת על המתלונן, והפעם תוך תכנון ומחשבה תחילה.

61. אחת מטענות ההגנה בסיכומיה היא כי הנאשם "לא ניסה לגרום למתלונן לפחד" שכן נזקק עדיין לחסדיו (עמ' 68, ש' 15-17). טענה זו, שלא הובאה מפי הנאשם עצמו בגרסאותיו, שונה לחלוטין מהעולה מאמרותיו הרבות, לפיהן רצה להתנקם במתלונן משום שזה לא אפשר לו לשהות במקום. הנאשם הבין היטב כי המתלונן אינו מסכים

לשהותו במקום, וכל הסבריו להתנהלותו נעוצים ברצונו להשיב לו כגמולו.

62. כתמיכה לטענותיה הציגה ההגנה שני פסקי דין בהם זוכו נאשמים מעבירת האיומים שיוחסה להם. בענין ת"פ 4852-10-17 (ק"ר) **מדינת ישראל נ' חנן** (5.12.2018)) השתכנע בית המשפט כי על אף השימוש באמירות קשות מאוד, לא הוכח כי הנאשם צפה ברמה גבוהה של הסתברות כי דבריו יובילו להטלת אימה בלב המתלוננת, שכן מדובר היה ב"אמירה קצרה", תוך סערת רגשות ובתגובה מהירה לדברים שנאמרו על ידה. בענין ת"פ 21907-12-15 (חד') **מדינת ישראל נ' אזולאי** (21.11.2016) נקבע כי התעורר ספק בכוונת הנאשם להפחיד את המתלוננת או להקניטה. עינתי בפסקי הדין אלא שהתרשמותי שלי מהאירועים מושא כתב האישום בנוגע לכוונת הנאשם, מטרתו וחלות הלכת הצפיות אחרת, וטעמי לכך פורטו בהרחבה לעיל. אני רואה אפוא מקום להסיק משני מקרים בודדים אלה לזכות הנאשם בעניינו אנו, בהינתן הקביעות העובדתיות השונות.

63. לטענת ההגנה בסיכומיה: "עומד אדם, גבאי בית כנסת, אדם מכובד. עומד אדם ביום שישי בצהריים, כשהחנויות סגורות, מבקש ממנו שתיה ועוגיה, לא תיתן לו? איך אתה מסוגל כאדם, כשאתה שליח ציבור, מדובר בבני ברק, עיר של הרבה נזקקים, אז למה לא לנאשם? אתה עוזר לאנשים שאין להם קורת גג ולא תעזור לנאשם, שמתפלל בבית כנסת מגיל צעיר? לא תיתן לו עוגיה? זה מעילה בכספי ציבור? הפריע לי שהוא הציג עצמו כשה תמים ונכשל בנקודה הזו של לא לתת אוכל לדר רחוב". אלא המתלון הסביר את נהלי בית הכנסת, וציין, כי אם היה הנאשם פונה באופן אחר, ניתן היה לבוא לקראתו: "יבוא אדם שהוא הומלס, על פי שיקול דעתי, אקח בקבוק, אוציא החוצה לשתות, או כמה דברי מתיקה. לא אתן לו להיכנס לבית הכנסת, או לגעת בדברים שמיועדים לדברים אחרים. ההומלס הוא לא ערך קדוש. מכבדים אותו על פי תנאים" (עמ' 25, ש' 26-28). נטען, כי הנאשם התפלל בבית הכנסת ועל כן זכאי היה לקבל שתיה וכיבוד, אך המתלון הבהיר בעדותו כי פעל בהתאם לנהלי בית הכנסת לפיהם, ככלל, המטבח סגור בהעדר פעילות (תחילת עמ' 23). ברור מעדות המתלון כי התנהלותו התוקפנית של הנאשם, לא לראשונה, היא שהובילה להתפתחות האירוע ולהתגלגלותו, אכן מצערת, ואם היה הנאשם פונה בבקשה, ייתכן והמתלון היה נענה (עמ' 25, ש' 29-20) וכזכור, זמן קצר לאחר מכן, ובמנותק מאירוע הראשון, נכתב הפתק על תוכנו המאיים. בנסיבות אלו לא ניתן לקבל טענת ההגנה על אי-מוסריות המתלון, אי-התחשבותו בנאשם או זלזול בו.

64. אציין, אף כי הדבר לא נטען מפורשות, כי שקלתי האם בהעדר חקירת הטכנאי שנכח על פי גרסת המתלון יש לפגום באופן ממשי בהגנת הנאשם. נוכח המחלוקת העובדתית המצומצמת, האמון שיש לרחוש לגרסת המתלון, שאושרה ברובה על ידי דברי הנאשם עצמו, והקלטת הדברים כמתועד בת/5, לא מצאתי בעניין זה על מנת לגרוע ממסקנותי.

65. **לסיכום:** הנאשם, בהתנהגות ובמלל, איים על המתלון, בשני אירועים שונים, בפגיעה בגופו, בשלום ובכבודו. טענתו כי מדובר באזהרה לגיטימית, נדחתה. מטרתו של הנאשם הייתה לאיים על המתלון, אך אף אם לא כך היה נקבע, הנאשם היה מודע היטב, בוודאות גמורה, להשפעת התנהלותו על המתלון ולכך שהאחרון יחוש מאוים כתוצאה ממנה ומדבריו. הנאשם מורשע אפוא מעבירת האיומים בה הואשם, בנוגע לכל רכיבי מעשיו, הן באירוע הראשון, הן בשני.

עבירת הסגת הגבול

66. הנאשם הואשם, בנוגע ליום 16.4.2018 בלבד, יום לאחר אירוע הפתק, בעבירת הסגת הגבול, לפי סעיף 447(א) לחוק. נטען כי ביום זה, בשעה 7:28, לן בחצר בית הכנסת. מנגד, טען הנאשם כי מדובר ב-"רכוש ציבורי ולא

נעברה כל עבירה".

67. סעיף 447 (א) לחוק העונשין שכותרתו הסגת גבול קובע כדלקמן: "העושה אחת מאלה כדי להפחיד מחזיק בנכס, להעליבו, להקניטו או לעבור עבירה, דינו מאסר שנתיים:

(1) נכנס לנכס או על פניו;

(2) לאחר שנכנס כדי לנכס נשאר שם שלא כדין."

המאשימה, יש להעיר, לא ציינה בכתב האישום, מהי החלופה בה הואשם הנאשם, ס"ק 1 או ס"ק 2.

68. היסוד העובדתי של עבירת הסגת הגבול, מצריך כניסה לנכס שבהחזקת הזולת כשאליו מתווסף היסוד "ובלי זכות חוקית לכך"; על אף שתיבה זו אינה מצוינת במפורש בסעיף, נקבע כי היא באה בגדרו מכללא (ע"פ (מרכז) 50787-12-11 **מדינת ישראל נ' אוסטרובסקי** (7.5.2012)). ליסוד העובדתי מתווסף היסוד הנפשי של מודעות לכך שהכניסה לנכס היא שלא כדין כדי לבצע את אחת המטרות המנויות בסעיף: להפחיד את מחזיק הנכס, להעליבו, להקניטו או לעבור עבירה (ע"פ (מרכז) 27711-02-16 **מדינת ישראל - המחלקה לאכיפת דיני מקרקעין נ' נועם**, פסקה 20 (24.1.2017)).

69. המתלונן מסר כי בית הכנסת מתפרש על אולם תפילה, חצר ורחבה, כאשר האחרונה אינה נעולה, אף כי השטח מגודר ולדבריו, מדובר ב-"שטח ציבורי שהעירייה מקצה לפעילות ציבורית". המתלונן הפנה להסכם בין עיריית בני ברק לבין עמותת בית הכנסת, שנחתם בשנת 2004, וחתום על ידו, כנציג העמותה (ת/3), והעיד, כי ההסכם מעגן, בין היתר, את מחויבות העמותה לפעילות ואחזקה של המקום, לרבות חובת ביטוח. לגרסתו: "האחריות על המקום" הייתה על עמותת בית הכנסת, וזאת "על פעילות והחזקת המקום עם כל מה שמשתמע". הסכם זה נדרש שכן עיריית בני ברק רצתה לגבות עצמה "בכל מה שקשור להקצאת שטח ציבורי".

70. לדבריו, בחקירתו הנגדית, בבקשה להיתר בניה שהוגשה לעירייה, החצר מסומנת כחלק מבית הכנסת, וקיים נספח ל-ת/3. אותו נספח, כמו גם הבקשה להיתר וההיתר עצמו, שהיה בו על מנת לשפוך אור על יעודה של הקרקע שעליה חצר בית הכנסת, ואפשרויות השימוש בה על ידי הציבור, לא הוגשו לתיק בית המשפט.

71. המאשימה, בבקשתה להרשיע את הנאשם בעבירת הסגת הגבול, נסמכה על ת/3 ובעיקר הפנתה לסעיף ט' לנספח א' ב-ת/3, ולפיו, אחראית העמותה לכך שבאי בית הכנסת ישתמשו "רק בגישה מיוחדת לבית הכנסת, וכאשר הגישה לבית הכנסת היא דרך החצר... העמותה היא אחראית לפתיחת השער ולסגירתו". עתירתה להרשעה נסמכת אף על דברי המתלונן, בנוגע לאחריות העמותה למקום ולהחזקתה בו.

72. המאשימה הפנתה לע"פ (ב"ש) 72833-01-18 **אבו עמדם נ' מדינת ישראל** (28.08.2018); בקשת רשות ערעור - נדחתה (רע"פ 7002/18 **אבו עמדם נ' מדינת ישראל** (20.11.2018)), ולטענתה: "נקודת המוצא היא כזו שמקום שבו אין בעלות, הבעלות שייכת למדינת ישראל. בנסיבות אלו בין אם מדובר במקרקעין בבעלות המתלונן או העמותה ובין אם מדובר במקרקעין בבעלות עיריית בני ברק, בכל מקרה התבצעה עבירה".

73. בעניין **אבו עמדם** מדובר היה בקרקעות מדינה, עליהן חל סעיף 3 לחוק נכסי המדינה, תשי"א - 1953, הקובע כי נכס מקרקעין בישראל, ללא בעלים, הוא בבעלות המדינה והובאו ראיות בנוגע למעמד המקרקעין, לרבות עדויות אנשי מנהל המקרקעין והגשת מפות רלבנטיות למחלוקת.

74. אכן, טעם רב קיים בטענת המאשימה לפיה לא היה רשאי הנאשם לשהות בחצר: מדובר בחצר הסמוכה לבית הכנסת, חלק ממתחמו ומגודרת. עם כל ההבנה למצוקתו הרבה של הנאשם, כתוצאה מהעדר קורת גג לראשו, קשה לקבוע, אף מטעמים של מדיניות ציבורית, חצר בית הכנסת תשמש כתחליף למגורים סדירים עבור חסרי-דיוור (וראו, בהתאמות הנדרשות, ענין **מלנקי** שלעיל). הוכח, על יסוד ת/3 וגרסת המתלונן, המהימנה, כי העמותה החזיקה במקום וסעיף 477 לחוק מגן על זכותו של "מחזיק", להבדיל מבעל הזכויות הקנייניות (קדמי, **על הדין בפלילים**, חלק שני, עמ' 1177). עולה מ-ת/3 אף כי העמותה אחראית על כך שבאי בית הכנסת ישתמשו רק בגישה מיוחדת אליו וכי היא האחראית לפתיחה ולסגירת שער החצר והמתלונן, כך התרשמתי, מכיר היטב את המקום ואת המסמכים הנוגעים אליו (אף כי אינו בר-סמכא בנושאי תכנון ובנייה). מטעמים אלה, ככל שהייתה מוגשת תביעה אזרחית בגין עוולת הסגת הגבול, או עתירה לצו מניעה האוסר על שהות הנאשם במקום, דינן של אלו היה להתקבל.

75. אלא שבעניינו מדובר בהליך פלילי בו נטלי הראיות והשכנוע שונים. לאחר שקילת נתוני העניין וטענות הצדדים, התעורר בליבי ספק שיש בו להוביל לזיכוי הנאשם מעבירת הסגת הגבול. מקורו של ספק זה בהגשת מסמכים חלקיים בלבד בנוגע לייעוד הקרקע שיש בהם על מנת להשליך על זכאות שהייתו של הנאשם במקום, במישור הפלילי.

76. מדובר בשטח ציבורי, והמדינה לא הגישה את היתר הבניה, או הביאה כל מסמך בנוגע לייעוד הקרקע ולזכות הציבור בה, ולאופני השימוש המותרים, ככל שמותרים. אף הנספח לת/3 עצמו אותו הזכיר המתלונן עצמו כמסמך חשוב, המלמד על ייעוד החצר, לא הוגש מלכתחילה או נתבקשה הגשתו בדיעבד. לכך יש להוסיף כי תמונות המקום לא צולמו בצורה מוסדרת ואף עלתה שאלה, נוכח עדות השוטר הקהילתי, האם הנאשם שהה בחצר האחורית או הקדמית בעת שעוכב (כאשר עדות המתלונן אבחנה בין "חצר ו-רחבה"). מדובר במסמכים שבנקל ניתן היה להשיגם ולהגישם, אך הדבר לא נעשה, על אף שגרסת הנאשם עלתה עוד בשלב החקירה.

77. אציין, כי הובא מסמך חלקי, ישן, מטעם ההגנה (נ/1), שעוסק בסדר יום לוועדת משנה לעירייה, העוסק בבית הכנסת. ממסמך זה לא ניתן ללמוד דבר לעניינו, וזאת בהעדר מפות או תרשימים, בהיתן העובדה כי מדובר בהערות חלקיות בלבד, שנפקותן המשפטית אינה ברורה, וממילא, הוא נערך למעלה מעשור טרם האירועים המיוחסים לנאשם.

78. אלא שהנאשם אינו צריך להוכיח חפותו. המאשימה היא זו שעליה להוכיח כל נסיבה הקשורה לעבירה בה החליטה להאשימו. החובה המוטלת על המדינה היא לערוך חקירה יסודית, שתוביל לחקר האמת, ולהציג בבית המשפט תשתית ראייתית מספיקה לשם הצגת תמונה מלאה של האירוע מושא החקירה (ע"פ 1229/10 **מג'דוב נ' מדינת ישראל** (5.8.2010)). בעניינו אין מדובר בבית מגורים פרטי, אלא בשטח ציבורי; כן אין מדובר באולם התפילה עצמו. הנאשם שהה בחצר, בשעה מוקדמת יחסית של היום, ועל אף שזו מצויה במתחם בית הכנסת וסמוכה לאולם התפילה, אין מדובר במקום המשמש לתפילה. אכן, העובדה כי מדובר בשטח ציבורי אינה בהכרח מלמדת כי ניתן להיכנס אליו, בכל עת ולכל מטרה, אך אי-הבאת מסמכים המלמדים על ייעוד הקרקע, כאשר מדובר בנתונים שאין צורך במשאבים משמעותיים על מנת להשיגם, יוצרת אי-בהירות, ובזו יש על מנת לפגוע מהותית בהגנת הנאשם.

79. לפיכך, על שאף שהוכח כי העמותה היא המחזיקה במקום, והמתלון היה מוסמך לפעול מטעמה, התעורר ספק בנוגע למעמד המקרקעין עליו ממוקמת החצר בה שהה הנאשם במועד בו יוחסה לו העבירה וזאת אף בשל הגדרתו על ידי המתלון עצמו, כשטח ציבורי. תחום התכנון והבניה הוא תחום מורכב וסבוכ, וכאמור, המתלון אינו מומחה בו. בהעדר הגשת מסמכים רלבנטיים בנוגע לחצר בתקופה הרלבנטית, אין די בעדותו על מנת לגשר על פער המידע הנדרש לשם הרשעת הנאשם מעבר לכל ספק סביר.

80. בתמצית יוער, כי אם מסקנת היתה שונה, הרי שבהינתן עיתוי השהיה - זמן קצר לאחר אירועי האיומים, והזעקת משטרה למקום, היה מקום לקבוע כי כניסתו של הנאשם לחצר והשהות בה, עולות כדי הקנטה, תוך יישום הלכת הצפיות לגבי עבירת הסגת הגבול (ראו עניין **מלנקי**, פסקה 4). נוכח זיכוי של הנאשם מעבירה זו, לא אדרש לעניין מעבר לכך.

זוטי דברים והגנה מן הצדק

81. ב"כ הנאשם טענה להגנת זוטי דברים ולחלות הגנה מן הצדק. איני מקבלת טענות אלו.

82. **הגנת זוטי דברים** מעוגנת בסעיף 34 לחוק, ולשונו: "לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה, אם, לאור טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי, המעשה הוא קל ערך". הסייג מספק מענה למקרים חסרי-משמעות ממשית מבחינת האינטרס הציבורי, הגם שנתקיימו בהם יסודות העבירה. המגמה העולה מן הפסיקה היא שיש להחיל סייג זה בזירות, ותוך בחינת נסיבותיו של כל מקרה ומקרה, למניעת מצב בו עבירות הנתפסות כקלות ירוקנו מתוכן (ע"פ 7829/03 **מדינת ישראל נ' אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ** (14.07.2005)).

83. דוקטרינת **ההגנה מן הצדק** נקלטה במשפט הישראלי, תחילה בפסיקת בית המשפט העליון, בע"פ 2910/94 **יפת נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ(2) 221 (1996) ולאחר מכן בע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' בורוביץ**, פ"ד נט(6) 776 (2005) (להלן: **עניין בורוביץ**). תיקון 51 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 עיגן הדוקטרינה בחוק, ובמסגרתו הוסף סעיף 149(10) שלשונו: לאחר תחילת המשפט רשאי הנאשם לטעון טענות מקדמיות, ובין היתר כי: הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית. נקבע, כי ההצדקה המרכזית לשימוש בטענה "היא הרצון להבטיח כי רשויות החוק ינהגו באופן ראוי, כמתחייב ממעמדן כגוף שלטוני" ובעת בחינתה "יש להביא בחשבון מגוון רחב של שיקולים, ובכלל זאת את חומרת העבירה, נסיבות המקרה וכן שיקולים של גמול והרתעה. יש לאזן במכלול השיקולים גם את האינטרס הציבורי בקיום המשפט, במיצוי הדין עם עבריינים ובשמירה על ביטחון הציבור ועל זכויותיהם של נפגעי העבירה. מנגד, יש להביא בחשבון גם את זכויות הנאשם, את טוהר ההליך הפלילי, את השאיפה להביא לפסילת מהלכים נפסדים של התביעה ולשמור על אמון הציבור בבית המשפט (ע"פ 5975/14 **אגבריה נ' מדינת ישראל**, פסקה 16 לחוות דעתה של הש' ברק ארז (31.12.2015)).

84. המקרה שלפני אינו עולה כדי זוטי דברים או מקים טענת הגנה מן הצדק. מדובר בשני אירועים בהם איים הנאשם על המתלון, השני מהם מתוכנן, לאחר שהוזעקה משטרה למקום יום קודם לכן ומבלי שקדמה לו אינטראקציה מיידית עם המתלון. הכל - על רקע קודם, מתמשך, של התנהלות שיש בה על מנת לפגוע בשגרת חי' באי בית-הכנסת, עליו היה מופקד המתלון, וגישה תוקפנית ואלימה-מילולית כלפיו. קביעתי היא כי המתלון נהג בנאשם באורך רוח

ואפשר לו פרק זמן ממושך להתארגן ולעזוב את המקום, על אף שהנאשם הטיח בו האשמות והעליבו. כפי שצינתי לעיל: אין מחלוקת על מצוקתו הקשה של הנאשם בעת הרלבנטית, ועדיין, אין בעובדה זו על מנת לפטרו מאחריות פלילית, או להורות על ביטול כתב האישום כנגדו (ודוק: גם אם נקבע כי קמה לנאשם הגנה מן הצדק, וזה אינו במקרה שלפני, יש לבחון האם ניתן לרפא הפגם באמצעי אחר, קיצוני פחות מהפסקת ההליך (ענין **בורוביץ**)). זאת, גם כשאני ערה לעובדה הנטענת, שלא נסתרה, כי כתב אישום זה הוא הסתבכותו היחידה בפלילים.

85. הנרטיב העלילתי שהוצע על ידי הסנגוריה כקו הגנה, זה המתמקד בקשייו של הנאשם, בעוניו ובמצוקתו, אך מתעלם מהדרך בה נהג במתלון במהלך תקופה ובמסגרת שני האירועים, אינו משקף את התמונה הרלבנטית במלואה. הנאשם, במשך תקופה ממושכת, סרב לעזוב את המקום, על אף ניסיונות המתלון לגרום לו לפעול כאמור שלא באמצעות אכיפה משטרתית או משפטית. הנאשם אישר בפני המתלון כי שבר כלי-תאורה (בניגוד לטענת ההגנה בסיכומיה להעדר פגיעה במקום), ונהג בו בצורה תוקפנית, שלבסוף אף חצתה, בשני האירועים המיוחסים לו, רף פלילי. במישור האזרחי התנהלותו של הנאשם עולה כדי עוולת הסגת הגבול המעוגנת בסעיף 29 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש], גם אם לא נמצאו ראיות להרשעו בעבירה הפלילית המקבילה. המתלון, ועל כך אין מחלוקת, לא פנה לסלקו מהמקום באמצעות גורמי אכיפת החוק, אלא ניסה להביאו לעזיבה מרצון, בדרכי שלום, במשך כשבועיים. הנאשם התנהל במקום כבשלו, נטל משקה מהמקור על אף איסור החל על כלל הציבור לו היה מודע והתנהג בצורה תוקפנית כלפי המתלון, עת ביקש שלא כך יעשה, וזאת עוד טרם השימוש במילה "זימבור" והקללות שהפנה כלפיו. יום למחרת, במעשה מתוכנן, עליו חשב רבות לפי גרסתו הוא, הניח פתק על שולחן המתלון, שתוכנו הוא איום נוסף. המתלון מסר כי חש מאוים מהתנהלותו התוקפנית של הנאשם.

86. גם אם היה מקום לשקול ברוח חיובית את טענות ההגנה ככל שמסכת האירועים הייתה מסתיימת ביום שישי, טרם הנחת הפתק על שולחן המתלון, שכן מדובר באירוע אחד, בלתי מתוכנן, על רקע רצונו של אדם עני, נטול קורת-גג משלו, לקבל שתיה ומזון (ואינו קובעת כי משקלן של טענות אלו היה מטה את הכף לכלל חלות הסייג או ביטולו של כתב האישום), הרי שהנאשם, לאחר מחשבה ותכנון, מבלי שהורתע מעצם פניית המתלון למשטרה, איים עליו פעם נוספת, בכתובים.

87. הנאשם אכן היה מצוי במצב משברי בחייו, אך בצדו השני של המתרס ניצב המתלון, קרבן מעשי הנאשם. רווחתו שלו, שלומו הנפשי והצורך להגן עליו משמעותיים, והאינטרס הציבורי מחייב הקפדה על זכויותיו והגנה על אדם, שנשא בתפקיד ציבורי, וניסה למלאו כהבנתו. המתלון נאלץ להתמודד עם אדם תוקפני, ספג עלבונות והקנטות, ובשלב מאוחר יותר, פעמיים, איום. הגדרת האירוע כזוטי דברים אינה עומדת בהלימה עם הצורך ליתן הדעת לפגיעה במתלון ולזכויותיו כנפגע עבירה.

88. ההגנה הגישה לעיוני את הכרעת הדין בת"פ (ת"א) 13357-01-15 **מדינת ישראל נ' שרקאוי** (25.1.2017), במסגרתה זוכה אדם, באופן שהוגדר על ידי המותב עצמו כחריג ויוצא דופן, מעבירת הפרעה לשוטרי ומעבירת איומים בשל קבלת הטענה לסייג זוטי הדברים. בעניין זה השתכנע בית המשפט כי מדובר באירוע נקודתי, שאינו מאפיין את אורחות חייו של הנאשם, שנקלע לאירוע לא-לו, בשל רצונו לסייע לשכנתו, ובביטוי מילולי ברף הנמוך של מדרג החומרה - "אני אראה לך מה זה". מדובר במקרה, שהוגדר כחריג, ונסיבותיו: אירוע נקודתי, שלא במסגרת סכסוך מתמשך, שכוון כלפי שוטרים, להבדיל מאזרח, אינן דומות לנסיבות האירועים בהם הואשם הנאשם.

89. אין מדובר בזוטי דברים כהגדרתם בחוק. מכל הטעמים שלעיל, אין מקום אף לקבל את טענת ההגנה מן הצדק, שנטענה בתמצית, ומבלי הנמקה ממשית מדוע הגשת כתב האישום עומדת בסתירה מהותית לעקרונות צדק והגינות, מעבר להפניה לנסיבות חייו הקשות של הנאשם, ואעיר כי נתתי דעתי גם לטענת הנאשם בחקירתו בנוגע למצבו הנפשי, שלא תפורט בשל צנעת הפרט (ת/1, ש' 34-36) אף כי עניין זה לא הוצף במהלך דיוני המשפט. עובדת היות הנאשם חסר-בית רלבנטית לאירועים, אך שקילת משמעות הדבר, כמו גם יתר נסיבותיו האישיות, תעשה במסגרת גזר הדין.

סיכום של דברים:

90. בשני אירועים שונים איים הנאשם, בהתנהגות, במלל ובכתובים, על המתלונן. מצוקתו בתקופה הרלבנטית אינה מצדיקה קבלת טענתו לפטור מאחריות פלילית בשל סייג זוטי הדברים או לביטול כתב האישום בשל הגנה מן הצדק.

91. אני מרשיעה את הנאשם בעבירת איומים אחת, עבירה לפי סעיף 192 לחוק. הנאשם מזוכה מחמת הספק מעבירת הסגת הגבול, עבירה לפי סעיף 447(א) לחוק.

ניתנה היום, י"ז שבט תשפ"ב, 19 ינואר 2022, במעמד הצדדים